

VASÁRNAP

POLITIKAI TÁRSADALMI ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP

Szerkesztőség és Kiadóhivatal:
 BUDAPEST, V. BÁTHORY-UTCA 24. SZÁM.
 (Falu) Magyar Gazda és Földműves Szövetség.)
 Telefon: 11—55—62.
 Postatakarépfénztári csekk száma: 25.153.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP

Előfizetési díjak a m. kir. földmívelésügyi miniszter által időnként kiadott „Küzdős gazdasági előadások” című füzetekkel együtt: egész évre 4 fillér 2, negyedévre 1 P.

Külföldre: egész évre 8, félévre 4, negyedévre 2 P.

Budapest, 1941.

XXII. évfolyam, 21. szám.

Május hó 25.

A BOLGÁR SZÖVETKEZETI VEZETŐKET, — A „NÉP EMBEREIT” — LELKES SZERETETTEL FOGADTA A MAGYAR FALVAK NÉPE

A Falu-Gazdaszövetség a Gyöngyösbokrétával karöltve, pompás népi bemutatót rendezett Galgahévízen a vendégek tisztelére

Amikor a múlt évben a magyar szövetkezeti mozgalom vezérék, Schandl Károly dr., titkos tanácsos, a Magyarországi Szövetkezetek Szövetsége elnökeként vezetésével, hosszabb látogatást tett Bulgáriában, tolmácsolta a magyar szövetkezetek és szövetkezők szívélyes és szeretetteljes meghívását is.

Ennek a meghívásnak tettek eleget a bolgár szövetkezeti vezetők azzal, hogy május 11-én, mintegy huszan Budapestre érkeztek. A vendégek fogadtatását infézo bizottság úgy állította össze a nagy szeretettel várt vendégek utitervét, hogy a hivatalos ünnepségek, tanulmányi látogatások után, nyomban megteremtse a közvelény kapcsolatát a bolgár szövetkezeti vezetők — akiket, amint azt Bánffy Dániel bokrétai földmívelésügyi miniszter megállapította hazájukban, roppan találon, „a nép baráti” névvel illetnek — és a magyar nép, a falvak, tanyák társadalma között. Éa a elképzítés indokolja, hogy

a Budapesten kívüli utiterv első szakaszának megrendezését éppen a Falu-Gazdaszövetségre bíztaák.

Szövetségünk a magyar falu és nép ősi művelődését, értékeit őrsé és hagyományait apóó Országos Magyar Bokrétaszövetséggel karöltve, szívből jóvá szeretettel és ünnepes keretben vendéke el két nemzet szövetkezeti vezetőinek társaságát a pestmegyei Galgahévízen a magyar falu néphez.

Galgahévíz, ez a főváros közelségében fekvő, nagyon csinos és jellegzetesen magyar község, amely mindmáig épen őrzi az ősi hagyományokat és érvények, kivételre képességet és tevékeny főjezője, Urbankovics Ernő vezetésével, nagy örömmel kénsült a kintinélő szerep, a bolgár és magyar szövetkezeti férfiak fogadtatásának betöltésére; a Nollai Dező iskolafelügyelő, a helyi bokréta kiáltó és lelkes vezetője, pedig a helyi bokrétaokat készítette elő az ünnepségre.

Az érkezés napjára, május 16-ra.

az amurgy is tisztá és rendezett község tökéletes ünnepi külsőt öltött: az iskola előtt, magyar és bolgár nemzeti színekkel, virágzó orgonákkal díszített, diadalkapu állt; az országút — mert hála a Gondviselésnek, csúfál nem esett az eső és „békebeli” májusi napfény ragyogott — szorgos kezek állandósan locsolták, hogy a porkepződést megakadályozzák. A diadalkapu előtt katonás rendben felsorakozott a leventék díszszakasza: apró piros-fehér-zöld és fehér-zöld-piros papírszálcskákat lengetve, pedig hosszú sorban felálltak az iskolafelügyelő, a helyi bokréta Antal és Huszár Mária tanítók, Szende János községi bíró vezetésével a községi előjárások tagjai és gazdakör tagjai. Az Országos Magyar Bokréta

A fogadtatásnál megjelent előkelőségek sorában ott voltak többek közt: vitéz Csank Géza járási főszolgabíró, Urbankovits Ernő községi főjezője, Aczél Aladár rom. kat. plébános, Buzsáky Béla dr. alezredes, járási leventeparancsnok, Nollai Dező iskolafelügyelő, a helyi bokréta Antal és Huszár Mária tanítók, Szende János községi bíró vezetésével a községi előjárások tagjai és gazdakör tagjai. Az Országos Magyar Bokréta

A papiros-megegyezés csak akkor értékes, ha annak ércfedezete a népek kölcsonös szeretete

A diadalpaphoz gyalogosan közeléle előkelőségeket, a leventék kisipari díszszakasza és a zászlókat lengető, fesszippantó arcú iskolagyermekök és ünneplőruhás felnőttek jelkes éljénese, napórházak és Hurrá! kiáltása Huj-huj-hajrá! és Hurrá! kiáltása követték. A rendkívül meleg és szívélyes idővel szemmeláthatóan nagy hatást tett a vendégrekre. Az ünneplés csillapultával Szekeres László dr., a Falu-Gazdaszövetség igazgatója lépett a vendégek elé, hogy a Szövetség nevében köszöntse őket.

— A Falu-Gazdaszövetség vezetésére Mayer János, Schandl Károly, valamint a táborunkba tartozó földműves nép nevében igazi magyar szeretettel köszöntöttük bolgár testvéreinket a községben, ahol népünk életét, szokásait, ruházatát, hagyományait, munkásságát először van alkal-

Szövetség részéről Paulini Béláné és Szilárd Antal titkár; a Falu-Gazdaszövetség részéről pedig Szekeres László dr. igazgató, Mayer Emil a „Vasárnapp” felelős szerkesztője, Bartoss Károly szerkesztő és Kánya Terézia, a női szakosztály vezetője jelentek meg.

Megérkeznek a vendégek

Fél 11 órakor érkezett meg a bolgár vendégeket hozó hatalmas autóbusz, amely a diadalkapu előtt mintegy félúszá meternyire állt meg. Egy-másután szálltak ki: Génesz Christó, a Bolgár Szövetkezetek Szövetsége elnöke, Michailov Demeter v. földmívelésügyi miniszter, Vassilev Radi, volt földmívelésügyi miniszter, Nikolett Iván, a Bolgár Földműves Szövetség igazgatója vezetésével érkező bolgárok és családtagjaik. Magyar részről résztvettek az utazáson Schandl Károly dr. és neje, Löcherer Béla, az OMTK vezérigazgatója és neje, Jakab László, az OMTK igazgatója, Both Dező dr., a OKH ügyvezető igazgatója, Wankó Gusztáv, az OKH igazgatója; Balogh Gyula, az OKH titkára és még sokan mások.

muk szemfől-szembe látni — mondta Szekeres László dr.

— Mi, magyarok és bolgárok, mindketten egyformán a föld népe vagyunk; a barázda szerelmesei, akik a földből munkájuk jel veréjétek munkával-mindzart, amire magunknak, családunknak és tágabb családunknak, hazánkunk szükségse van. Keményen dolgozunk a földön és a földért, de, ha kell, egyforma vitézséggel harcolunk is érte. Magyar és bolgár vér együtt onlott a világháború alatt is, ősi földünkért.

— Most, amikor a testvérmizet fiaid ideérkeztek a magyar földre, nem a mesterkélrt szavakra kíváncsiak, nem is llyennek várjuk a mi vendégeinket, hanem szívből fakadó, a testvérnél kijáró szeretettel, megnyilvánulással.

Rövid köszöntése további során hivatkozott Szekeres László dr. arra, hogy a magyar városok legközbőjének a határában meg lehet találni a bolgár kertészeket, akik hosszú évtizedek óta élnek körünkben, soha meg nem zavart békés egyetértésben, majd kijelentette, hogy a jövőben a Falu-Gazdaszövetség meg fogja szervezni a pompásan bevált német és orosz gazdajúsági cserékkel mintájára a bolgár—magyar cserékét is, mert — ugymond —

a diplomaták papiros-megegyezése csak akkor értékes, ha annak ércfedezete népeink kölcsonös szeretete.

Nagy éljénzéssel fogadott szavaikkal azzal a kéressel fejezte be, hogy a bolgárok olyan testvériesen éreznek magukat a magyar falvak népe körében, mint azöjben őnszinte szerették a nép őket várja.

Szekeres László dr. szavaikkal nyelven állandósan tolmácsolta a vendégeknek a Bulgáriában élő Hégy Géza egyetemi magántanár.

Urbankovics Ernő főjezője köszöntötte utolsó néhány szívből jóvá megleg szóval a vendégeket, majd Nikolov Iván, a Bolgár Földműves Szövetség igazgatója választott bolgár nyelven. Szavaikkal ugyancsak Hégy Géza fordította magyarra.

Hangulosa beszédében, hogy soha nem felejtik el azt a kivételesen szeretetteljes fogadtatást, amelyben Magyarországon részükk volt. De különösen örülnek most, amikor a magyar falut ismerik meg. A szövetkezetek vezetői a szövetkezők millióit képviselik, a bolgár szövetkezeti munkók nevében tolmácsolja tehát a bolgár nép köszönetét és áhálját. A rövid beszédek elhangzása után, a megjelent előkelőségeket mutatják be a bolgár és a magyar szövetkezeti vezetőknek, majd a leventék díszszakasza és az elemi iskolások hosszú sora után a vendégek a Levente-otthon él-voitlunk.

Fonójeleket, lakodalmassé kasznáztánc bemutatása

A színté feltesz hetek ellenre is tavaszi díszben és színeiben pompázó háttér, mint díszlet előtt, vonultak fel gyors egymásutánban a galgahévízi gyöngyösbokrétások. Zúgó taps kísérete az arany-nótás, díszesruhás menyecskék tréfas-nótás fonójeleket, a gyönyörű lakodalmás táncot, három legény-bravúrós kasznáztáncot és a jóvá bokrétaainak, a kisgyerekeknek táncos-mókás játékait.

BOHNER TANGÓHARMONIKÁK SZAKÜZLETE **MARNITZ** ZENEI KÖZPONT VIII., József-körut **37-39**
 Iglyen árjegyzéket és felvilágosítást küld a legkönnyebben megteudható hangszerről.

A pompásan sikerült rövid jelentések után a vendégek, akik sürin fenyőfák között nagy lelkesedéssel és elismeréssel mondták köszönetet a galgai bokréta vezetőjének, Notter Dező iskolafelügyelőnek és derék csoportjának, valamint az Országos Magyar Bokréta Szövetség központi kiküldötteinél.

Éle előadás után a vendégek bevonultak a Levente Otthon termébe, ahol a Bokréta résztvevői friss pogácsával és tizes turai rízlinggel kínálták meg a vendégeket.

Háromnegyedékes tartózkodás után a vendégek beszálltak az autóbuszba és folytatják utazásukat Mátraháza, Gálgyáto és Lillafüred felé, szüvikül frissen öltözve meg a magyar föld és szivből jött üdvözlőnek szép emlékét.

Spoletó hercege lesz Horvátország királya

Előtérben a német-francia megegyezés

A nagy háború eseményei a második év 38. hetében

A nemzetközi érdeklődést az elmúlt héten inkább a diplomáciai lépések várható eseményei foglalkoztatták. Világszerte érdeklődés várta, mit fog tartalmazni a német-francia megállapodás. Ezelőre francia hivatalos jelentésből tudjuk, hogy a párisi tárgyalások 100.000 francia hadifoglyó szabadonbocsátását eredményezték, de azt is jelzi a francia sajtó, hogy az eseményeket inkább követik, s hogy most nem kell felkészülni újabb Versailles-ra, amelynek áldozata ezúttal Franciaország volna, hanem — hála a győző nagylelkűségének — „Franciaország ki fogjaaverni vereségét és meg fogja kapni az európai és gyarmati nagyhatalomok közlését helytől”, mint Pétain tábornagy mondja.

Hogy mindazért mi az ellenszolgáltatás — Németország hallgat róla. Valószínű, hadi okokból. Amny azonban már is nyilvánvaló, hogy a németek felhasználhatják a siriai roppulőkre az Irak felé történő roppulőkre. Az angol kormány viszont minden felhatalmazást megadóan a keleti hadterületre, hogy a Szovjet-unió nem lehet repülőgépek ellen tevékenységet fejlesszenek ki. Amerika is gyorsan válaszolt a hírre, őrizte benn a kikötőiben horgonyzó francia hajókat, Roosevelt pedig kijelentette, hogy Franciaországnak választania kell a Németországgal való együttműködés, vagy Amerika barátságára között.

A német diplomácia tevékenység erőteljesen fordul ismét a Közel-Kelet felé. Papen nemet nyakvótan akarai tárgyalással a legnagyobb valószínűség szerint összefüggésben álló a legközelebb várható közkeletli fejleményekkel. Sorozatos közkeletli tárgyalásokat folytat a szovjet nagykövet is. A szovjetkormány támogatja az iraki hadterület önként belépő repülőit, s moszkvai hivatalos jelentés szerint a Szovjet-unió és Irak között jegyzékváltás történt a diplomáciai és kereskedelmi kapcsolatok felvétele tárgyában. A moszkvai és istambuli jelentésekből az sejtendő, hogy

Németország és Oroszország békésen és barátságosan megosztják egymás között a közkeletti érdekkört.

Mind ezek után az amerikai külügyminiszter már sürgeti, hogy „felgyverszünk és ellássuk azokat, akiknek sikeres ellenállása az Egyesült Államok saját biztonsága szempontjából életkérdés”. Az amerikai békeállamiról pedig az eddig ismételt beszámolókat, mert az Anglió beszámolóit, az Egyesült Államok egyedül nem védekezhetnek, „az egész világ ellen”.

A német sajtó szerint ezeknek az

A Magyarországon tartózkodó bolgár szövetségi vezetők Galgahévíz Egerbe, majd Lillafüredre, onnan a Hortobágyi látogatást el. Mindenütt nagy érdeklődéssel szemlélték meg a bemutatott érdekességeket. Szolnokon a gabonaterházat és a szövetségi intézményeket tekintették meg, majd Kecskemétre és Kiskörösről kimentek el. Kecskeméten a MASZOBJSz hatalmas borpinóciát, a Hongyi gyümölcsösomaglóit és a többi szövetségi intézményt tekintették meg.

A bolgár vendégeket utazásuk alatt mindenütt a legnagyobb szeretettel és meleg ünnepeléssel fogadták és látják vendégül a helyi társadalom előkelőségei.

— s. —

amerikai beszédének „egy elbnyúk mindenszere megvan.”

Európa népeit emlékeztetik arra, hogy nekik is vannak érdekeik, amelyeket kiüvölni nem volna szabad veszélyeztetni!”

Angol és olasz azonos tartalmú hivatalos jelentés szerint Amba-Adalzinól, Abessziniának az aostai herceg csapatai hősi ellenállás után megszintették a harcot.

A végülök ellendáltak az irási tulerékek. De élelmiszert és víz nélkül maradtak és sebesültek sem tudták épölni. Végül is parancsot kaptak, hogy szüntessék meg a harcot.

Vitézségüket az angolok is elismerték. Meghagyták a fegyvereket és tisztelegtek előttük. A legendás híru aostai herceg osztott katonái sorsában.

Az olasz sajtó és vezető körök egyhangúan megállapítják, hogy Olaszország büszke a kós fiaira, s esodlatos dicsőítésgökböl az olasz nép új erőre merít.

Nagy eseménye a nemzetközi politikának az ünnepélyes esztartás, amely május 18-án zajlott le Rómában, a királyi palotában. A horvát küldöttség Ante Pavelics dr. ideiglenes elnöksége alatt megjelent az olasz király és császár előtt a írásban, amelyet Pavelics olvassot fel, azt a kérését terjesztette elő, hogy az olasz uralkodó egyik savaói herceget jelölje ki Horvátország koronájának viselőjére.

— Olaszország szivvel-lellekkel az önk dicső nemzete oldalán áll — mondotta a király és császár — és én szeretet unokaöcsém, Almona savaói-aostai herceget, Spoletó herceget jelölöm ki a független Horvátország királyául.

A Duce és Ante Pavelics horvát államát az ünnepélyes esztartás után Olaszország és Horvátország részéről területi, katonai, szavatsági és együttműködési szerződéseket írtak alá. Este Mussolini díszbeöltözött a horvát küldöttség tiszteleére s pohárköszöntésben azt a szándékát hangoztatta, hogy tevékeny és termékeny együttműködés jöjjen létre a két szerződő állam között. Ante Pavelics azt válaszolta, hogy az Adria ezután nem szétválhat, hanem egyesít. A büszke és független horvát nép szabadon csatlakozik a tengelyhatalmak létesítette új európai rendhez. Estebeadtott az olasz király és császár is. Utána a horvát bizottság

elutazott. Az új király koronázását a közeljövőben tartják meg Zágrábban. Önálló államát —lakul át Montenegro is, amely szintén szoros kapcsolatban áll majd —Olaszországgal.

Érdekes hírként említi az egyik előkelő olasz szaklap, hogy

Flume Magyarországnak és az önálló Horvátországnak kikötője lesz...

Bánffy Dániel báró:

A zsidóbirtokok átvételének meggyorsítása nemzeti érdek

Bánffy Dániel báró földmívelésügyi miniszter rendkívül érdekes cikkesen írt a Magyar Élet Párt értesítőjében „A zsidó birtokok átvételének meggyorsítása nemzeti érdek!” címmel. Vázolja a magyar fölbirtokpolitika idősebb kérdéseit, áttekintik képt nyújt a földreform során eddig elért eredményekről, majd rámutat arra, hogy a telepítési, kibéltözési és a második zsidótörvény alapján 1936 július 1-től ez év április 30-ig

a földmívelésügyi minisztérium 203.000 kát. hold mezegazdasági területet szerzett meg s juttatott mintegy 33.000 arra érdemes egynek.

legnagyobbért törpe- és kisbirtokok kiegyesltésére.

A magyar fölbirtokpolitika eredményeit tehát családtagokkal együtt, mintegy 165.000-en élvezik.

Megemlíti a földmívelésügyi miniszter, hogy a megszerzett ingatlanok eddig több mint 7000 házalattal alapították. Az ingatlanok tulajdonjogi megszerzése során összesen 92.250 kataszteri holdat szereztek meg tulajdonul, 51.821.436 pengő értékben. A minisztérium haszonbérleti formában is szerzett ingatlanokat kishaszonbérletek alakítására és pedig 110.779 katasztrális holdat és ezen a területen kishaszonbérletekkel fektetett tette az önálló gazdaságokhoz, akik több hányában tulajdon nem szerezhettek. A földmívelés-

ügyi minisztérium tulajdoni és kishaszonbérleti juttatások céljaira összesen 203.000 holdat szerzett meg, ezenkívül közvetlen uton is hozzájárult a földmiveltársadalom ingatlanzerzésének előmozdításához. Ily módon

közel 400.000 holddal gyarapodott a kiseb birtokok terület az egész országban.

A zsidó birtokokkal kapcsolatban a következőket írja a földmívelésügyi miniszter:

— A magyar fölbirtokpolitika legsúlyosabb feladata: a zsidó birtokok keresztény kézre juttatása. A törvény hatályba lépése óta összesen 381 tulajdonost köteleztünk, 149.584 kataszteri hold zsidó birtok átengedésére.

Arra töreksem, hogy a zsidóbirtokok átvételét lényegesen meggyorsítsam

és ezért előrendelt a birtokpolitikai személynél létszámlának szaporítását.

A zsidóság birtokállománya eddig több mint 80.000 holdal csökkent.

Megállapítja végül a miniszter, hogy erőlyesen fejleszteni kívánja a gazdasági képzőmunkát, mert csak ettől várható, hogy új kisbirtokok jöj fognak gazdálkodni.

POLITIKA

A BOLGÁR SZOBRANJE ÉS A MAGYAR KÉPVISELŐHÁZ ELNÖKEINEK TÁVIRATVÁLTÁSA

A bolgár Szobranje elnöke, Logofetov Nikola, az alábbi táviratot intézte Tasnádi Nagy Andráshoz, a képviselőház elnökéhez:

„A mai napon munkára ismét összegyűjtött bolgár Szobranje üdvözli Nagyméltóságod személyében a magyar képviselőházat és a magyar nemzetet, vitéz magyar fegyvertársainknak a balkáni hadjáratban való részvételéért, akiknek az ország legizgott magyar és bolgár területeinek adta vissza a szabadságát.”

A táviratra Tasnádi Nagy András a következő választ adta:

„Ugy a magyar nemzet törvényes képviselőlete, az országgyűlés képviselőháza, mint a magyar nevében hálás szivvel köszönöm Excellenciádját s Excellenciád útján nemis fegyvertársunk és barátunk, a bolgár nemzet törvényes képviselőletének, a Szobranjenak üdvözlését, melyet a balkáni szabadság harca során a magyar befeljesztés alkalmából hoztam, mint a magyar képviselőház elnökéhez intézni szives volt. Isten áldja Bulgáriát és tegye áldásossá barátságunkat.”

RICCARDI OLÁSZ MINISZTER ELUTAZOTT

Riccardi olasz választügyi miniszter negynapos budapesti tartózkodás után feleségével és kíséretével május 15-én visszatartott Rómába. Az olasz minisztert ünnepélyesen búcsúztatták. A Riccardi olasz miniszter budapesti tárgyalásairól kiemelt hivatalos közlemény hangsúlyozza, hogy az új horvát-olasz-magyar kapcsolatokat tovább megerősítéséhez.

WEIS ISTVÁN DR. KÖZELLÁTÁSI ÁLLAMTITKÁR

A Kormány az Weis István dr. egyetemi ny. r. tanárt, a Fels-Gasdaszövetség elnöki tanácságát, a közellátási tárca nélküli miniszter által rendelt Országos Közellátási Hivatal vezető Osztályának nevezte ki. Az új államtitkár egyike a magyar szemlélet leglegalapabban képzett s egyben legmodernebb munkásainak, aki külföldi tanulmányutakon is átfogóval tett, széles látókörrel elsősorban a magyar társadalom korszerű problémáinak felkutatására és megvilágítására irányozta, legemlékeztetésben sikerül könyvével írta meg ebben a tárgykörben. „A mai magyar társadalom” címmel. Általános és szak tudása egyaránt biztosítékul szolgál az illetékesek előtt arra, hogy új feladatkörében rátermetteggel kiválóan fogja a köz javára ügyköszölni.

A FAKSz, tizenhat év alatt 43 ezer kismeser számára tette lehetővé önálló hajlék megépítését. Az Országos Falusi Kislakásépítési Szövetkezet, — a FAKSz — most tette közzé új jelentését, amelyből kitünik, hogy ez a nagylelkűségű intézmény a kislakásépítési akció megindítása óta eltelt 13 év alatt 43.389 egységnek tette lehetővé, 59.867.350 pengő hitelt nyújtásával, hogy családai házat építsen. Az intézmény kitünő szervezethez és a magyar mezőgazdaság kismesereinek becsületű jószándékosságát bizonyítja, hogy a közel másfél alton, e csaknem élezerézer adós közül mindössze 782 ellen kellett ingatlanárverést kérnit és csak 306 vesztette el nemfizetés miatt ingatlanát.

A NÉMETORSZÁGBAN DOLGOZÓ

MAGYAR MUNKÁSOKHOZ!

*Havi 55 márka helyett
60 márkát küldhetnek haza
munkástevéreink*

Az illetékes magyar és német kormánytényezők hosszabb idő óta tárgyalásokat folytattak a Németországban dolgozó magyar mezőgazdasági munkásokkal kapcsolatban kérdésekben. A tárgyalások a közeljövőben kedvező befejezéshez jutottak. A tárgyalások eredményeképpen a magyar mezőgazdasági *idénymunkások*, azok, akiket az Országos Gazdasági Munkaközvetítő Iroda szerződötett Németországba, az eddigi havi 55 márka helyett havi 60 márkát küldhetnek haza.

Ezt a közlésünket magyar munkástevéreink bizonyára örömmel veszik tudomásul, hiszen a külföldön dolgozó magyar munkások érdeke azt kívánja, hogy *kezeseményének minél nagyobb részét küldhesse haza, hozzátartozóinak.*

A továbbiakban felhívjuk munkástevéreink figyelmét arra is, hogy ha bármilyen fogva valamely hónapban nem küldött haza 60 márkát, a következő hónapban pótolhatja (tehát 120 márkát küldhet), de fel kell tüntetnie, hogy két havi kezeseményének átutalásáról van szó.

A természetbeni járandóságok ügye javulni fog

Németországban dolgozó munkástevéreink közül többen panasszal fordultak hozzánk amiatt, hogy *nem mindenkiben esztben kapják meg a szerződésben kikötött pénzbeli járandóságukat.* Ezzel kapcsolatban fel kell hívniuk a munkások figyelmét arra, hogy az itthon kötött szerződés egy ugynevezett *általános keret-szerződésnek tekintendő,* amelynek a munkabérekre vonatkozó részét különböző, Németországban érvényben levő tarifa-rendelkezők szabályozzák. Ezzel magyarázhatók azok az eltérések, amelyek több helyen tapasztalhatók.

Hasonló a helyzet a *deputatúmnak, a természetbeni járandóságoknál.* Németország háborút visel. kénytelen volt tehát számos korlátozó rendelkezést életheberletni. (Hazánk nem visel háborút, kormányunk mégis sok korlátozó intézkedést kényszerült tenni.) A munkásszerződésekből a régebben érvényben volt természetbeni

járandóságok szerepelnek, ezeket azonban a háborús rendelkezések hatálytalanították.

Ez az oka annak, hogy munkástevéreink sok esetben nem kapják meg a természetbeni járandóságot és ebben sérthetnek lának.

Az elmúlt napokban a magyar földművelésügyi minisztérium megállapodást létesített a német Reichsarbeitsministerium-mal arra nézve, hogy munkástevéreink a szerződésben felsorolt természetbeni járandóságok — *a kása, dara és hüvelyesek kivételével* — mégis megkapasák; az elmaradt természetbeni járandóságok helyett pedig *egyéb tápézer vásárlására jogosító jeget* kapjanak.

Minderre azzal a megjegyzéssel hívjuk fel munkástevéreink figyelmét, hogy ha a jövőben esetikben további panaszok merülhetnek fel, úgy forduljanak a lakóhelyük szerint illetékes *Arbeitsamt*-hoz orrolás végett.

A földmivvelésügyi minisztérium tisztviselőt küld ki Németországba

Ertesltésünk szerint a magyar kir. földmivvelésügyi minisztérium megbízásából *Török Endre* m. kir. gazdasági munkatügyi felügyelő a közeljövőben Németországba utazik és *Berlinben a magyar kir. fölközváltáson* fog szolgálatot teljesíteni. (A magyar főkonzulátus címe *Berlin S. W. M. Dessauer-Strasse 28—29.*) *Török Endre* felügyelő hivatása az lesz, hogy mindazokban az ügyekben, amelyeket a lakóhely szerint illetékes *Arbeitsamt* elintézt nem tud, *értekezést keressen a németországi felsőbb munkatügyi hatóságokkal.* *Török* felügyelő berlini megkerzésének napját a *Vasárnap* közölni fogja.

Hasonlóan a mulban követett gyakorlathoz, egy *római katólikus* és egy *református* lelkes is

ÜZENETEINK:

SZÓTÁRT KERÜK FIGYELMÉBE!

Előző számunkban már közöltük, hogy azok, akik szótárt akarnak beszerezni, kérjék meg itthoni hozzátartozóikat, hogy vagy szerzessenek be számukra szótárt és közvetlenül küldjék azt ki nekik, vagy kérjék meg rokonaikat, hogy 3 pengőt a szótár ára és a postaköltség fejében 20 fillért küldjenek be a „*Vasárnap*”-hoz. A pénz vétele után mi a szótárt azonnal postára adjuk — *Szász Mihály, Kivason; Szt. Anna, Riksgårdsvervaltning, Hessenburg; Bró István, Gostau.* A szótárra vonatkozó üzenetünk önöknek is szól. Többi kérdéseikre a folyamatosan levő tárgyalások befejezése után egy cikkben fogunk válaszolni. *Bíró István* nyilvántartási száma 5873. *Üdvözlét.* *Szepesi Rozál* és *Varga Zsuzsabet,* Hazaifas érzéstől áthatott lelkülettel, amelyet üzenet *szépsztendő magyar mezőgazdasági munkás* nevében írjak, örömmel olvastuk. Szeretettel kívánunk mindannyojuknak eredményes munkát és boldog visszatérést a megnagyobbodott hazába. — *Dossa Mária, Sörgé, Olvassa el* gondosan a pénzküldésre vonatkozó más közleményeket. Megtehette azt is, hogy nem havonként, hanem egy összegben küldi haza a pénzt. De ennél célravezetőbb a következő eljárás: írjon levelet az Országos Központi Hitelszövetkezetnek (Budapest, V., *Nádor-utca 22.*). Közölje velük, hogy a jövőben nem kívánja a pénzt, az eddigi címzett névre küldeni, hanem a saját névre kéri a pénzküldeményeket; betétként kezelni akár a budapesti központban, akár a falusi hitelszövetkezetben. Kérje a levelelben azt is, hogy az Országos Központi Hitelszövetkezet küldjön önök értesítést kívánásga teljesítése felől. — *Tar Lajos, Alt-Gärtendorf.* Milyen jó szótört bennünket, hogy *Teoglyvs István* dr. m. kir. gazdasági főtanácsos halála fölötti szomorúságunkban osztonak. Valóban, úgy van, amint írják, hogy *Teoglyvs Istvánban* a magyar mezőgazdasági munkásság öszinte, hű barátiát és istápolóját vesztette el. A természetbeni járandóság ügyének állásáról más számunk iszámkeztatást közöl. Ha úgy érzik, hogy méltányatlanság éri önöket, forduljanak az *Arbeitsamt*-hoz orrolás végett. Persze, nagy baj, ha némely egyikük sem tud. Talán egy szomszéd-csoport néméttől tud munkása segítségére, a tolmácsolásban. Ha ilyen sincs kéndél, úgy írjanak majd *Török Endre* m. kir. gazdasági munkatügyi felügyelő urhoz. Címét más számunkban megtalálják.

Fazekas Sándornak (nyilvántartási száma 2008) bel Dr. Max Müller, Zúchau über Bernburg, Kreis Calbe/S. Sachsen; Üzeni Sarkadról a felesége, hogy családja miatt ne aggódják; levelet itthon megkapnak, a vasaltól is rajjuk valószínű, hogy csak a forgalmi díjazások következtében nem kapta még kézhez az itthoniak leveleit. Meg kell még jegyeznünk, hogy a Fazekasné levelel feltüntetett németországi cím nem helyes; a nyilvántartási számnak megfelelő címe a fenti; Sarkadra üzenjük tehát, hogy legközelebbi leveletük erre a címre cimezzék. A család nehezen várt és örömmel fogadták üdvözlésért csatlótlak a magunk szíves köszönetét — *Breier Józsefné* m. kir. köpenhagyi úryr *Jeifsfné* Kéri rokonát, *Mészáros Szidoniát,* írjon sürgősen

fenti címére és közölje munkahelyét. A keresett címe nyilvántartásunk szerint *Niepölszig* bei Herrn dr. Rudolf Tuckermann, Kreis Soldau, Brandenburg.

GAZDAÉLET

ELŐADÁS A MEZŐGAZDASÁGI MUNKANÉLKÜLISÉG ÖSÖKÉNE SÉRŐL. *Pernecky Béla* dr., a m. kir. földmivvelésügyi minisztérium társas-tanácsnokai ügyosztályának vezetője, a *Daranyi Ignác* agrár tudományos társaságban előadást tartott a mezőgazdasági munkanélküliségről. Ismertette az ilyen irányú statisztikai adatgyűjtést, amely szerint 1935-ben a mezőgazdasági munkásság 20 százaléka volt elégtelenül foglalkoztatva, addig 1940-ben már csak a mezőgazdasági munkásság 8 százaléka nem jutott el munkához. A mezőgazdasági munkanélküliség csökkentéséhez az országos munkanélküliség gyökereit orvoslással szerei a belterjesztéi, a decentralizált mezőgazdasági új fejlesztése és a háziipari termékek értékesítése megsevesztése.

Megakadályozzák a túlzott vetőmag-árak felszámolását. Hivatalos helyről érkeztél értesítés szerint az utóbbi időben több panasz érkezett illetékes hatóságokhoz *indokolatlan és engedély nélküli magors vetőmagok felszámolása miatt.* A vetőmaggyártók kifogásolják, hogy a termelőket és gabonakereskedőket *vetőmag minőségüknek megfelelő készletekkel* a *vetőmag felvásárlásakor* részére engedély nélkül *árakot* tesznek ajánlatot. A vetőmaggyártók garádk érdekeinek a védelme keretig mag tenyészimződések védelme, továbbá az árakalmit terén mutatkozó bizonytalanság megszüntetése céljából az árelenőrzés országos köznyilvánossá teszegette, hogy a *vetőmag megvásárlásához* elegendő a *fizetőit, ellenőrzött fajazonosságú és megfelelő áraságú vetőmagra engedélyezett áron* csak kifejezetten a *vetőmaggyártókra* jogosítottak árushatnak. *Vetőmagnak* csak az a mag tekinthető, amely a budapesti m. kir. *Vetőmagvizsgáló Állomás* által előirt követelményeknek megfelel. *Termelőket*, ha az előirt minőségnek megfelelő *vetőmagfelvásárláskor* a *szőnyékből* gazdák felé kívánják értékesíteni, a *vetőmag* eladását meg kell előzni és az illetékes *vetőmagvizsgáló állomás minőségvizsgálásával* felszerelt beadványban az egybevet megállapított áraknál *magasabb ár* engedélyeztetést kérhetik. Az engedélyezés tárgyában a kormánybiztos eseteinket határoz és erről a kérelmezőt *hatalmával* értesíti. *Vetőmagoknak* a *fenntartott árak* megjelölése a *szőnyégyeszeri* ára megállapítottól *magasabb áron* történő értékesítése hatóságok előadást van maga után és árdírtáznak utnó stíl.

TÁJÉZERNEL TÖBBEN HALGATÁZ AZ IDEI TÉLI GAZDASÁGI TANFOLYAMOKAT. A m. kir. földmivvelésügyi minisztérium az idén 201 magyar, német, ruszin, szlovák vagy orosz nyelvű előadásokat és előadásokat tart az idén június 22-én, Kolozsváron tartja. Ezzel kapcsolatban az OMGE június 19—23 kora a kolozsvári német nyelvű gazdasági és állattenyésztés megismerése véget tanulmányi gazdasági szemleulat is rendez.

Kolozsváron lesz az OMGE idei vándorgyűlése. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület — az OMGE — évente tartandó szokott vándorgyűlése az idén június 22-én, Kolozsváron tartja. Ezzel kapcsolatban az OMGE június 19—23 kora a kolozsvári német nyelvű gazdasági és állattenyésztés megismerése véget tanulmányi gazdasági szemleulat is rendez.

Ha valaki az Országos Gazdasági Munkaközvetítő Irodához (Budapest, V., *Kossuth Lajos-ter 11.*) vagy lapunk szerkesztőségéhez fordul, okvetlenül írja meg levelelben nyilvántartási számát is.

Ősziék — tavasziki NITROGÉN-ellátása

P É T I S Ó-val!
Mészalétróm-mal!
Kénsavas ammoniak-kal!

Péti Nitrogénművek
RT. Budapest, V., Nádor-u. 21

GAZDATUDOMÁNY

A köles és pohánka, mint gabonánövények

Már előbb megírtuk, hogy ott, hol a talaj május végéig se szárad fel, kénytelenek leszünk kölest, mohart, vagy más későbbben is sikerrel vethető növényeket termeszteni. Ilyenek a pohánka, a kárpás csaléadmé, a kukoricák, a csebulák, a tök, a paprika, a szamóca, a gomborka, a tök, a marhakaróspozta és a sarlórépa. Választék tehát van.

Közöttük különös figyelmet érdemelnek a köles és a pohánka, mint amely növények magvai emberi táplálékot szolgáltatnak.

A köles vetőmagjánál fontos, hogy az ne legyen úszkos. Néha réa tekerik a mag, azaz a voltát nem tudjuk megállapítani, de ha a magot tenyerünk közt megdörzsöljük, tenyerünk szárazsá-fekete, színe elárulja a magvak úszkos voltát. A pohánka feltétlenül csávázuk meg forralmálnál a vetőmagot. 40 százalékos formálnál 100 liter vízre 40 liter kék számitani. Erősebb oldat az csiraképeségért, rostja, a gyengebb, pedig nem oli meg az úszkót. Kat.-holdankint 20—25 kg vetőmagra lesz szükség. Május előtt vetni nem lehet, mert a köles a fagy iránt érzékeny.

A pohánkát is főnövénynek május második felében vetjük, mert sok melegeit kíván, de későbbben, sőt tarlóra is vetődik, akár magvak, akár szilaktarmányként. A pohánka arra, lisztet adó főnövényeinknek, a búzának és rozsnak vetésterületre a kedvezőtlen őszi időjárás miatt jelekéntekven kisebb, mint más években, a pohánka vetése nemzetgazdasági szempontból is kívánatos. A pohánkaliszt ugyanis buzaszettel a kedvező zieset engedhet el. A pohánka a vízgazdálkodás is alkalmas. Különböző burkakészítéssel használható. A rizshozatal nehézségeket ütiköz, ami a pohánkatermesztés szintén indokoltá teszi. Kat.-holdankint 6—7 métermázsa magtermésre számíthatunk.

A juhtej, mint zsírlórárs

Az angol biokád miatt az európai országokban nehézségekbe ütközik az emberi táplálkozásra alkalmas zsírlórársok előállítására. Ilyen zsírlórársforrásul tekinthető — többek közt — a juhtej.

A juhtejben átlagosan 8—8,5% zsír van, tehát sokkal több, mint a tehéntejben (3,5—3,7%). A zsírtartalomban azonban a fejszi idény vége felé fokozatosan nő, úgy, hogy az első hónapok közötti idő alatt 12—13% zsírtartalmu tejet se tartoznak a ritkaságok közé. Ha tehát, egy anyajuhotól csak 30 liter sikertől is elfejni, így is kapunk utána 2,5 kg zsírt, mely akár sajtj utján, akár vaj vagy tejfogyasztás révén táplálkozásra felhasználható.

Fejés közben eleinte a szegényebb, azaz mindig kevesebb tej hagyja el a juh tőgyét. Ha az első hónapokban 7—8, a középsőben 9—10, az utolsó részletekben 14—15% zsírtartalom van. Ez a tény figyelemre méltó, hiszen arra, hogy a juh tőgyét alaposan fejjük ki, mert különben a legértékesebb részlet elveszítjük, másrészt ennek következtében is az apad a juh.

A juhtejből legelőször sajtot készítenek. Az így előállított sajtot visszamaradó savóban is még sok átlagosan 2% nem ritkán 3% zsír van. Ezért indokolt felőve ordátóru formájában elfogyasztani, vagy — ha jelentékenyebb mennyiségű savóval rendelkezünk — a savót felővezni és felővel savójait készíteni.

A juhtejből és termékeiből sokan még fonéknak, mert azt hiszik, hogy a juhtej termékei fogynak, „huzalmezis”, „istállószagú”. Ezzel szembe kell állítani, hogy a juhtej a juh tőgyéből minden kellemetlen mellékzék nélkül csurog ki. Ha búzós, rozsos szőlőszelést alkotban fejtik a juhtakat,

akkor az azok levegőjéből kapja a kellemetlen ízt és szagot. Ha azonban a fejtés jól szellőzött alkotban vagy szabadban, felszerelt tartó-

Sulyos károkat okoz az állandó esőzés

„A májusi eső aranyat ér” — tartja a régi közmondás, amelyet azonban az idei rendellenes időjárás alaposan megcsufojt. Az idén májusban ugyanis alig süttöt meg ki a nap; nem hűvös, hanem kifejezetten hideg szél kíséretében minden nap kisebb-nagyobb eső növeli az elöntött területek nagyságát és a talajvíz szintjének magasságát.

„A viharos esőzés Kárpátalján katasztrofális áradást okozott. Huszton a Husztica és a Nagyság több utcái

elöntött, Budyaházdánál is, Oroszmokra és Magyaromokra közt is egy hidat sodort el az áradat.

Gyertyánliget mellett a megáradt Talabor összerombolt egy munkásszállót, amelyben 41 erdei munkás aludt. A szerencsétlenségnek 17 halálos áldozata volt.

A Kőrös is annyira megduzzadt, hogy Nagyvárad külső negyede víz alá került.

Mintaserü termelés folyik a mezőhegyesi állami birtokon A legutóbbi 12. év buza-termésáfalaga 12 q Bánffy Dániel báró látogatása a ménesbirtokon

Bánffy Dániel, báró földművelésügyi miniszter Berczy János ör. állami birtok és Lovak Jenő ör. miniszteri családokhoz tartozásában május 17-án Mezőhegyesre utazott az állami ménesbirtok megtekintésére. A mezőhegyesi birtok különben a magyar állattenyésztés fejlesztése terén közérdeklő feladatot lát el, magának a sertésenyésztés, szimmentis szarvasmarhaszaporítás első helyen áll az országban, magyar szarvasmarhaállományában kereszteszter kiserleket végeznek olasz maremma fajtavál, fűsüsgyapjas juhászata és löntényesze pedig európaihírű. A gazdaság betértségére jellemző, hogy

2,5 kataszteri holdra jut egy szamos állat. Ennek hatása a növénytermelés magas színvonalában is jelentkezik, így az utóbbi 12 év termésáfalaga buzából kataszteri holdanként meghaladja a 14 métermázst.

A birtok többek között 2500 holdon termel cukorrépát, 1130 holdon rostkendert, 290 holdon fűmagvakat és példát ad 1000 holdat meghaladó olajbogyó termelését, közöttük a rajsztermelésével, amelynek vetésterülete 500 hold. A nagy állatállomány miatt a takarmánytermelés 6840 holdat foglal el és ezenfelül a legelők területe 1080 hold.

A kísérleti telepen különböző növények termelési értékét figyelmeztetik. A rendkívüli időjárás viselkedésére jellemző, hogy jelenleg 530 hold áll víz alatt, pedig Mezőhegyesen embermunkával és nagyszámú belvizek okozott ártal.

A szociális érdekét előmozdítására a ménesbirtok 2000 hektáros területét a legelőterületekre a hagyományterületeknek. A miniszter megtekintette a ménesbirtok tulajdonában lévő csorkoryárad, amely bérbe van adva, továbbá a saját kezelésében lévő szeszyárakat, a kendergyárat, ahol bővíteni munkálatok folynak, a raklatárak és más üzemek, valamint a Digestor-telepet. Ezen az utóbbi helyen tanulmányozta az állati hullafeldolgozás gyakorlati megoldásait, amit meg kíván szervezni az egész országban.

Bánffy Dániel báró a kéténapos után értekezletet tartott Mezőhegyesen, elismertette fejteletét a látottak felett és részletes utasítást adott a gazdaság betértségének fokozását célzó elkészítésére. A miniszter hangsúlyozta, hogy a mezőhegyesi birtokon a termelés minden vonalon mintaszerűvé kell tenni és példát

adóan kell kielégíteni a szociális igényeket.

A miniszter és kísérete május 18-án este érkezett vissza a fővárosba.

HIREK

Az utcótok véges végig ...

Az utcótok véges végig. Kövel van kirakva, Minden este napzártalok végigmegyek rajta. Tudja ott már az utcótok, minden emberből. Ezny a tiszta rajtam kívül, senki más nem bírja.

Jeges eső se mossa szét A mi szerelmünk, Karácsonyra kis galambom A pap megeshittet. A következő utcótokon Együtt meggyünk végig, Boldogságunk felé majd a Csillagi nagy égig.

MÁNYI-NAGY LÁSZLÓ (Bicske)

A délvideki tűzharcosok első díszfelborezása. Május 18-án, vasárnap, tartották Szabadság a délvideki tűzharcosok első díszfelborezását, amelyen hatvező tűzharcos rész vett részt. A díszfelborezés a Magyar Tűzharcos Szövetség elnökségének részéről vezette Takács-Tolgyai József gróf országos elnök, Kertész Elemér gróf országos elnök és Mezey Lajos országgyűlési képviselő vett részt. A délvideki tűzharcosok hódoló távirattal köszöntötték a Kormányzó Urat, a miniszterelnököt és a honvédelmi minisztert.

Nagyvárad emlékszólot küld Szabadságunk. Nagyvárad a Délvidek felszabadulásának emlékére zászlót küld Szabadság városának. A zászlót futólabba vinni Szabadságra. A zászlót május 24-én délután ünneplésen indítja el Hlatky Endre dr. főispán az országzászló círel.

Ujabb tömegszerecsenéséget okoztak a játkótok. Megírunk, hogy április 17-én Budapestben a Városcsútcában súlyos szerencsétlenség okozott a Komló-féle játkótyágy egy ledájának, amely játkótyáronkat tartalmazott, felborezása. A robbanásnak két halotya és sok sebesültje volt. — Május 15-én a főváros mellett Sasahalom a Komló-féle gyár repült a levegőbe. A robbanásnak hét igen súlyos sebesültje lett.

TEXAS gyorsdaráló

a legjobb és legolcsóbb daráló. Kukuróca kívül még zússert, árptát, zabot is lehet vele darálni. Szabványos 100 és 60 centiméteres daráló. Fennálló KIRÁLY SÁNDOR cégé, Budapest, VI. Felsőerdősr 6. Árjegyzék igényen.

Hősök napja

Május utolsó vasárnapja... A hősök ünnepe... Lélekbeáramló, de felemelő emlékezés. Nekünk különösen az, mert megtörtört ünneztünk ez a nap nem engedte eszgedni, főgő öntudatunkat ez az emlékezés mentette meg az ellankadástól. S ma már tudjuk, ha csak eszméletünk meltrén szunnyadtot is husz rabigás éven át, hogy ez a nap volt az, amely ismét sugart varázstól a borongásfedte magyar hazára s új életet lehel a szorongó magyar szivekbe. Nem hullott hiába a hősi magyar vér Európa különböző tájain, mert erősebbnek bizonyult a gyűlölet minden gonosz váladékánál s értékétőlbbnak a ferdítés tündőceánjánál. A magyar igazságot nem szűlyszethették a föld alatt, mert a hősök vére kivirágzott, kalásza szökött a fértő mag hajtattá. Ez a föld, amelyet igaz hősök vére öntöz, nem veszteltek, ha világ legkegyetlenebb akarnak is. Azt a földet az a vér a szivekkel, lelkekkel, akaratokkal küti észre. S nagyobbnak lesz, mindig nagyobbnak, mert új hősei támadnak, méltók az apáikhoz. Mert dolgozni és élni kell tudni a hazáért, de harcolni és meghalni is, ha sora támad. A hősök napja erre írt és tanít bennünket. Álljunk a lobogó alá. Keressük fel a hősök emlékeit, s fejtünk hajójunk meg hálafelet ajázatosággal, de akaratunk büszkén valjia, hogy hasonlók is méltóak legyenek lenni Hőzójuk.

Leszállították a fővárosi és pestköri hőkasság zsírfejradjárt. A közléstási miniszter május 19-ét kezdőként érvénytelen Budapest és a pestköri megyei városok lakosság zsírfejradjárt. 16. háj vagy zsírzsátona adagját 18. bross zsírzsátona mennyiségét 20 dekára szállította le, egyben egész sereg pestköri megyei városok és községek bevezette a zsírfejradjárt.

T. ELŐFIZETŐINKHEZ!

Tisztelettel kérjük azokat az igen tisztelettel előfizetett, akiknek előfizetése május 16-án lejárt, hogy a csatlakoztatás lap felhívásánál az előfizetési díjat szíveskedjen beküldeni, nehogy a lap küldésben fennakadáljon be.

ELŐFIZETÉSI DÍJAINK:

Negyedévre	1.—P
Félévre	2.—P
Egész évre	4.—P

A VASÁRNAP kiadóhivatala, Budapest, V. Bátorhy-u. 24.

24.000 nyeregeménye van az állam sorsjátékának. A 76. játékokéjú m. kir. állami sorsjátékának előző számmunkban közzét hirdetésére hivatkozással a 4. tévesen megjelent adatok helyesbítésétől. A 76. játékokéjú nyeregemények száma 24.000, a nyeregemények összege 348.000 pengő; az ezerszázpengő nyeregemények száma pedig 20. Fél falu legégett Munkács közelében. A Munkács melletti Kórnacsaháza jászudogó gyermekek felgyújtottak egy csúrt. A szeles időben a tűz hamarosan terjedt tovább, ugryhogy a fél falu leégett. A tűz halálos áldozatot is követelt egy 5 éves kislány személyében.

